

GÉRARD PHILIPPE EMLÉKE

Könyv jelent meg Párizsban, a négy éve meghalt Gérard Philiperől. Közel 500 oldalon emlékeznek meg róla művésztársai és barátai, kritikusok és esztéták. Nem könnyű dolog visszaidézni egy színész egyéniségét, művészetének varázsát, hisz a színész művésze te kötődik talán legszorosabban az alkotó fizikai létéhez: gesztusok, hangszín, mimika, illanó játékból kell újratemteni az embert, a jellemet. A könyvben összegyűjtött jegyzetek, vallomások éppen ezt a titkot próbálják megfejtetni, különféle oldalakról körüljárni, hogy megértsék és megértessék: mi is volt benne ez a varázslat, ez a megfoghatatlan bűvölő?

Kortársai tanúsítják, hogy Franciaországban a háború utáni korszaknak egyenesen szimbóluma lett Gérard Philippe. De miért éppen ő? — teszik fel a kérdést. Persze, tehetséges volt, sőt zseniális, de talán még sok van rajta kívül. Baloldali volt, de ugyancsak nagyon sokadmagával. Talán csak egyszerűen összesűrűsödött, felhalmozódott benne mindaz, ami a többiekben elszórtan, töredékesen megjelent? Ha közönsége szemben ült vele, jólesően érezhette:

»Az éjszaka szépei.«

»Királylány a feleségem«

ugyanolyan, mint ő maguk. Nincs köztük semmiféle szakadék, áthidalhatatlan távolság. S ha náluk kicsit könnyedebb, színesebb, szellemesebb és elragadóbb volt, az is jóleső volt, mert ismerős, könnyen átélhető. Tulajdonképpen egy egész nemzedék álmait testesítette meg. Álmodat, melyeket minden

nemzedék oly természetesen szó magának és Philippe valóban olyan hőseket formált meg, amilyenekről mindenki álmodott. Egy nemzedék, mely megismerte az ellenállás és a harc pártosát, szívesen látta viszont magát Gérard Philippe romantikus hőseiben. Philippe Cid volt, de nemcsak a színpadon,

akkor mohó étvágyat, mellyel a háború elfojtotta a szabadságot, szerelmet és szépséget szomjazta, újból megtalálta magát benne. Ő volt a »Test ördöge« kis kamasza, polgári előítéletekkel dacoló bátor szerelmese.

És még több is lett. Lázadó és forradalmár, győzni tudó és vidám. Ő volt Fanfan la Tulipe és Till Eulenspiegel: fürge, nyugtalan, mindig tréfára kész suhanc, de aki már hős, ha komolysága rejtett is. E nemzedék romantikus vágyait éppúgy megvalósította, mint melankóliáját és fájdalmas magányát. Ő volt Modigliani — a »Montparnasse 19«-ben — és ő volt Miskin herceg. Láttuk Julien Sorelként és fiatal Faustként, cinikus

hanem kicsit nézői képzeletében is.

És a háború másnap-

ja, mely a fiatalokban különös zavart, nosztalgiaát hagyott és ugyan-

»A test ördöge«

»Zöld vetés.«

»Az ördög szépsége«

csábítóként és elhagyott művészként.

Ezt a sok arcot, egyéniséget Gérard Philipe különös oldottsággal, természetességgel variálta, az erőfeszítés és artisztikus formálás legkisebb látható jele nélkül alkotta meg hőseit, közönségének hőseit. Mindig megadva azt az otthonos érzést, amit a hozzánk közelálló, velünk egyivású emberek megjelenése, természetes élete jelent Mintha csak egy lett volna közülük — úgy vált ki nemzedékéből, és éppen ez a bensőségesség, familiaritás avatta olyan népszerűvé, olyan közkedvelté.

Sokféle szerep lehetősége rejtett még benne, bizonyára — mint vágyta — egy forradalmi Hamleté is, sokféle em-

»Veszélyes viszonyok«

beri alak várt még megformálásra gazdagon árnyalt, szuggesztív művészetében, melyek megvalósítása már nem adott meg neki. Életműve mégis teljes: a több mint húsz film és a számtalan színpadi alakítás hőse egy korszak és egy nemzedék érzékeny tükre, kivételes erejű összefoglalója lett. Csillogó, nyugtalan, gazdag egyénisége a kor törekvéseinek jobbik részét, nemesebb anyagát őrzi a filmvászon romlandó örökkévalóságában.

B. Y.